

A HTMT HÍREI**Digitális minimalizmus a Lelki Egészség Fesztiválon**

A Vajdaság (Újvidék, Nagybecskerek, Zombor) és immár Szerbia több városában zajló idei Lelki Egészség Fesztivál (LEF) munkájába a Vajdasági Magyar Akadémiai Tanács is bekapcsolódott egy tudományos interaktív programmal. A nagyszabású rendezvénysorozat keretében 2024-ben Szabadkán 47 esemény zajlott, melyek közül 9 magyar nyelven. Ezek között szerepel a Digitális minimalizmus című VMAT-program is, melyet 2024. 10. 11-én tartottak a Tanítóképző Kar dísztermében. [...] Az előadás során szó esett a minimalizmus gyökereiről, az életmód alapvető elveiről, értékeiről, valamint az irányzat jelenleg legismertebb képviselőiről. A minimalizmus gyakorlati előnyeit a fokozott fókusz és produktivitás, a javuló mentális jóllét és az erősebb személyes kapcsolatok is igazolják...” Forrás: VMAT.rs: [teljes cikk >](#)

ROMÁNIA/ERDÉLY**Elodázták a Schengen-csatlakozásról való döntést**

Sem konkrét időpontot, sem a román tisztségviselők által remélt pozitív jelzéseket nem tartalmaz az Európai Unió (EU) bel- és igazságügyi, valamint belügyminiszteri tanácsának (LIBE) csütörtöki, luxembourgi ülését követően kiadott hivatalos közlemény a Románia és Bulgária Schengen-csatlakozását illetően. [...] Az uniós szakminiszterek következő ülése december 12–13-án lesz. [...] Sokba kerül a schengeni csatlakozás késlekedése...” Forrás: Szabadság.ro: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Beszélgetés: Drámai a népességcsökkenés

Románia népessége drámaian csökken és öregszik, és mindössze tíz éven belül eléri a második világháború utáni szintet – figyelmeztet az ENSZ legfrissebb jelentése. [...] A román kormány úgy tűnik csak a napokban kapott észbe: Marcel Ciolacu miniszterelnök októberben végre kijelentette a választások után felálló új kormány programjának egy demográfiai tervet is tartalmaznia kell. Veres Valér kolozsvári szociológussal azt jártuk körbe, elkésett-e az állami beavatkozás, megfordítható-e, megállítható-e a népességfogyás. A Babeş–Bolyai Tudományegyetem oktatója, az MTA külső köztestületének tagja kijelentette, mérsékeltén szkeptikus ebben a kérdésben. Romániából olyan nagy arányban vándoroltak el, hogy azt a veszteséget másként nem lehet pótolni, csak hazatéréssel. [...] Magyarország a térségben viszonylag jól áll, a nyolcvanas évekbeli 11 milliós lélekszámról indulva még mindig elég közel, 9,7 millió körül van a népesség száma. Abban hogy Magyarországon mérsékeltabb a csökkenés, nagy szerepük van a bevándorolt határon túli magyaroknak, ám emiatt épp a határon túli magyar közösségek lélekszáma fogyatkozott meg jelentősen, részletezte...” Forrás: Maszol.ro: [teljes cikk >](#)

Külföldről visszatérő családok gyermekei számára kérik tömegesen az iskolai tanulmányok honosítását

Mintegy 6,5 millió román állampolgár él külföldön a Marcel Ciolacu miniszterelnök által ismertetett adatok szerint; a kormányfő azt állítja, hogy egyre többen térnek vissza szülőföldjükre. [...] Közel négyszázra tehető azoknak a hazatelepülő munkavállaló családokból származó gyerekeknek a száma, akik esetében a külföldi tanulmányok honosítását kérték az elmúlt és a mostani tanévben az Arad Megyei Tanfelügyelőségtől. [...] A szüleik vagy gyámjaik azt kérik, hogy ismerjük el a külföldi iskolai éveket. Különböző iratokkal kell igazolniuk, hogy eleget tettek az iskolakötelezettségnek, de gyakori, hogy semmilyen dokumentumot nem tudnak bemutatni. Ebben az esetben tesztelik a gyerekeket, hogy felmérjék az ismereteiket, és annak megfelelő osztályba irányítják őket” – nyilatkozta Marius Göndör. [...] Több nemzeti liberális párti törvényhozó benyújtott a parlamentbe egy tervezetet, amely szerint a második gyermek után 25 százalékkal, a harmadiktól kezdődően pedig 35 százalékkal emelt összegű gyermekgondozási díj járna...” Forrás: Kronikaonline.ro: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#) [teljes cikk 3 >](#)

Őskori ló sírokat, ritkaságnak számító zablapálcákat találtak a régészek a Sepsi Aréna szomszédságában

Régészeti szempontból különleges lelet együttest tártak fel a Sepsiszentgyörgyhöz tartozó Árkos határában végzett 2019-es és 2020-as ásátások során: a párosával eltemetett lovak sírjaihoz hasonló temetkezési helyek eddig a Kárpátoktól keletre, főleg a kazah sztyeppén, illetve a Peloponnészoszi-félszigeten kerültek elő, a szarvasagancsból készült zablapálcák pedig azért számítanak ritkaságnak, mert az állatok csontvázaiban, funkcionális állapotban találták meg őket. [...] De mivel 3500-4000 évvel ezelőtti népekről beszélünk, írásos feljegyzések nem maradhattak fenne, így további kutatásokra van szükség, hogy megállapítsuk, kik voltak ők” – fejtette ki Puskás József az ásátásokat vezető archeológus...” Forrás: Kronikaonline.ro: [teljes cikk >](#)

Felújítja a minisztérium a gyulafehérvári Batthyánum Könyvtár

A kulturális minisztérium pénteken bejelentette, hogy lezárta a gyulafehérvári várban található Batthyánum Könyvtár konszolidációjához, helyreállításához és bővítéséhez szükséges dokumentáció elkészítésére kiírt közbeszerzési eljárást...” Forrás: Szabadsag.ro: [teljes cikk >](#)

Először foglalták kötetbe Kászonújfalu történetét

A Székelyföld Napok eseménysorozatának keretében mutatták be Csíkszeredában Ft. György Imre Kászonújfalu története című, kétkötetes monográfiáját. A szerző, aki a település szülőtte, tíz éven át kutatta a település történetét levéltárakban, sajtóforrásokban és személyes interjúk készítése során. [...] A szerzővel a szintén Kászonúfaluból származó Czemes-Posztuly Tünde magyartanár, néprajzkutató beszélgetett. [...] Mint a szerző elmondta, mindezt a helyszínen végzett kutatásokkal, interjúk készítésével is kiegészítette, valamint számos, a településről elszármazott személlyel felvette a kapcsolatot. Mindez kiegészült egy átfogó fotóanyag-gyűjtéssel is. A kötetben helyet kaptak történetek, népszokások, valamint a helyi anyakönyvek feldolgozott adatai is...” Forrás: Maszol.ro: [teljes cikk >](#)

Beszámoló: A nagyvilág ismeri a holokausztot, de szinte semmit nem tud a Gulág borzalmairól

A kelet-közép-európai és a szovjet kommunista légerek Kárpát-medencei magyar történészutatói értekeznek Kolozsváron a 80 évvel ezelőtt elkezdődött tömeges szovjet elhurcolásokat felidéző konferencián. A 22 előadás Székelyföldről Pozsonyig, a vörös hadsereg vonulásának nyomában járja végig a tömeges deportálások történetét. Videós összeállításunkban történészeket kérdeztünk a vészterhes idők tanulságairól, a tudományos fórum jelentőségéről. [...] Az adatbázisonline.mnl.gov.hu/gyujtemeny/szovjetunioba-elhurcoltak internetes oldalon 2021 óta az Oroszországból érkezett kártyák zöme elérhetővé vált. Bognár Zalán, a Károli Gáspár Református Egyetem docense szerint a szovjet adatokkal azonban óvatosan kell bánni...” Kronikaonline.ro: [teljes cikk >](#)

Kiskonferenciát tartottak Kacsó Sándor, a közíró címmel

Az elmúlt hétfőn a MÚRE szavatai közgyűlése alkalmából kiskonferenciát tartottak Kacsó Sándor, a közíró címmel. A 40 éve elhunyt jeles személyiség hagyatékát H. Szabó Gyula, Ambrus Attila és Cseke Péter méltatták. Közülük Cseke Péter, az MTA külső köztestületének tagjával készítettünk interjút a témáról. [...] Kacsó Sándor Erdély egyik legsokoldalúbb írója, szerkesztője, közéleti személyisége, politikusa volt. Mindmáig teljesen fel nem tárt tevékenysége által igen jelentős szerepet vállalt a kisebbségi helyzetbe került erdélyi magyarság kulturális és társadalmi önazonosságának megőrzésében, illetve az új történelmi helyzethez való alkalmazkodásában...” Forrás: Kolozsvariradio.ro: [teljes cikk >](#)

A 80 évvel ezelőtti Észak-Erdély szovjet és román megszállása a történész szemével

Nyolcvan évvel ezelőtt, 1944. szeptember 15. és október 7. között folyt a tordai csata, amelyben a magyar–német egységek három héten át feltartóztatták a túlerőben lévő vörös és román hadsereget, hogy ne törhessenek be a második bécsi döntéssel visszacsatolt Észak-Erdélybe. Magyar oldalról mintegy 7500 elhunyt, eltűnt vagy fogságba került honvédről tudnak a történészek, de a számok körül ma is sok a bizonytalanság. Erről beszélgettünk Murádin János Kristóf történésszel, az MTA külső köztestületének tagjával, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem Kolozsvári Karának tanszékvezető tanárával. [...] Magyar szempontból a II. világháborús erdélyi frontok kutatása nagyon későn kezdődött el. Magyarországról már a nyolcvanas években pislákolni kezdett igény, de erdélyi magyar történészek ezzel nem foglalkozhattak. Nagy József, aki diákom volt Kolozsváron – szintén az MTA külső köztestületének tagja – a hadtörténeti kutatásokat mesteri szintre emelte a Székelyföldön, több száz interjút készített egykori honvédekkel...” Erdelyinaplo.ro: [teljes cikk >](#)

Ismertető: A Csíki Székely Múzeumban sétálgattunk

A Kolozsvári rádió Arcél című műsorában a Csíki Székely Múzeumban sétálgattunk kísérőinkkel, ahol nemrég megújult a 401 éves Mikó-vár történetét bemutató állandó kiállítás. Szabó Rita múzeumpedagógussal és Kósa Béla művészettörténésszel, muzeológussal jártuk be a Csíki Székely Múzeum tereit, megidézve a vár építőjét, Hídvegi Mikó Ferencet, valamint Zöld Pétert is, akinek a határvédéskor volt fontos szerepe a csíki történelemben...” Forrás: Kolozsvariradio.ro: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Albert Levente hangzó kiállítása

Albert Levente képzőművész, a 3szék fotóriportere egyéni tárlattal vett részt a tizedik pulzArt fesztiválon: Encode, decode című hangzó kiállítása pénteken délután nyílt meg a Fond Galériában, képeihez Szabó Lehel társított hangközleményeket. [...] Albert Levente képein egy személyiségén átszűr, absztrakt formanyelv jelenik meg, nagyon kiforrott, érett művészről beszélünk; ezek az alkotások műtermi jelenlétének eredményei, belső, lelki és fizikai, szellemi jelenlétének lenyomatai, tette hozzá Péter Alpár képzőművész...” Forrás: 3szek.ro: [teljes cikk >](#)

Felújított zsinagógában rendezik be az Erdélyi Zsidók Múzeumát

Felújítják, az Erdélyi Zsidók Múzeumává, koncertteremmé és kulturális térré alakítják át a Máramaros megyei Szinérváralja régóta használaton kívüli zsinagógájának épületegyüttesét. A projektbe bekapcsolódik az Asociația Maramureș Heritage egyesület is, amelynek elnökét, Cotos Robertet kérdeztük a felújításról. [...] „Még időbe telik, amíg elkészülnek a felújítási munkálatok, a múzeum kialakítására előre láthatóan majd csak másfél-két év múlva kerülhet sor. A felújítást a helyi polgármesteri hivatal és Románia kormánya finanszírozza...” Forrás: Kronikaonline.ro: [teljes cikk >](#)

Beszámoló: Magyar emlékek után kutatva a Dnyeszter mentén

Magyar Zoltán néprajzkutató és Sántha Attila nyelvész felajánlották, kísérjem el őket Moldovai köztársaságbeli útjukra. [...] A kiskőrösi születésű Magyar Zoltán a Kossuth Lajos Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán szerzett történész-etnográfus-irodalmár diplomát 1993-ban, szakdolgozatát a moldvai csángók búcsújáró szokásairól írta. Azóta 114 önálló kötetet tett le az asztalra, idén még három vár megjelenésre. [...] De miért is éppen Csöböröcsköt tűztük ki úti célként? [...] Az utóbbi évek nagy régészeti szenzációja, hogy pontosan ezen a vidéken sikerült azonosítani a Volga-vidéki Magna Hungaria honfoglaló magyarjainak leleteit (ezek az úgynevezett Szubbotci-típusú régészeti lelőhelyek), e népesség a 9. század második felétől 925–940-ig élt itt, a vérszerződés is valahol itt kötöttett...” Szekelyhon.ro: [teljes cikk >](#)

Kettős ünnepség Búzásbocsárdon

A Fehér megyei magyarság kiemelt, kettős ünnepségére került sor a búzásbocsárdi református templomban 2024. október 6-án, vasárnap, ahol – a leszármazottak jelenlétében – leleplezték a falu híres szülötté, Herepei régész-geológus, a nagyenyedi Bethlen-kollégium jeles professzorának emléktábláját, továbbá beiktatták a gyülekezet új lelkipásztorát, Szabó Lászlót. Az ünnepség hangulatát emelte a Nagyenyedi Bethlen Gábor Kollégium kórusának az előadása, majd az ótetmetőben a frissen felújított Herepei-síremlékek megkoszorúzásával zárult az esemény. [...] Az enyedi kollégiumban tevékenykedő tudós professzorról, Herepei Károlyról konferált Gudor Kund Botond gyulafehérvári lelkipásztor, volt esperes, egyetemi tanár: „Elmondható, hogy a bocsárdi származású professzor néhány dologban első volt Erdély szinten. Marosgombáson kiásta és rajzokkal dokumentálta a honfoglalás kori sírokat és ezzel elindította a honfoglalás kori régészeti iskolát...” Forrás: Szabadsag.ro: [teljes cikk >](#)

Átadták a román–magyar fordítói különdíjat

Szombaton, 2024. október 12-én, hetedik alkalommal került sor a Marosvásárhelyi Rádió Stúdió-termében a Romániai Írószövetség Marosvásárhelyi Fiókja által szervezett Román–magyar irodalmi interferenciák elnevezésű szimpóziumra. [...] A szimpóziumot Markó Béla nyitotta meg, [...] utána következett a Marosvásárhelyi Fiók és az írószövetség bukaresti vezetősége által kezdeményezett fordítói program keretén belül megjelentetett könyvek bemutatása. [...] A Communitas Alapítvány által támogatott díjat hetedik alkalommal osztották ki, az idén Vallasek Júlia műfordító, irodalomtörténész, kritikus, a magyar-román irodalmi kapcsolatok ápolásáért, a román irodalmi művek magyar nyelvre való fordításáért vehette át...” Forrás: Maszol.ro: [teljes cikk >](#)

A Mentés Másként 6. pedagógiai konferenciájának fókuszában a szolidaritás és az öngondoskodás lesz

Pszicho dráma, erőszak megelőzés, drogfüggőség, szexuális nevelés, pedagógiai pálya presztízsének csökkenése, gyermekpszichológia, közösségi munka, roma és nem roma fiatalok közötti kapcsolatépítés, intézményi szolidaritás – többek között ezek lesznek az idei Mentés Másként pedagógia konferencia kiemelt témái. A Mentés Másként pedagógiai konferencia november 8-10. között már a hatodik alkalommal kerül megrendezésre Kolozsváron...” Transtelex.ro: [teljes cikk >](#)

Harsányi Zimra 1944-es lágernaplóiból íródott regényét adta ki újra a Holnap Könyvek Kiadó

A Novák Anna néven ismertté vált és a Tompa Andrea Sokszor nem halunk meg című regényének, illetve Stere Gulea Moromeții 3 című filmjének egyik szereplőjeként is feltűnő Harsányi Zimra erdélyi színműőr lágernapló-regényét adta ki újra a nagyváradi

Holnap Könyvek Kiadó. A könyvet október 17-én, csütörtökön 18 órától mutatják be Nagyváradon, az ortodox zsinagóga melletti földszinti kisteremben. [...] A téboly hétköznapi című regényének jelenkori kiadását a Göteborgban élő nagyváradi költő, Sall László kezdeményezte, a könyvbemutatón vele beszélget a kötet szerkesztője, Szűcs László. A házigazda Simon Judit lesz, közreműködik Tasnádi-Sáhy Noémi...” Transtelex.ro: [teljes cikk >](#)

SZLOVÁKIA/FELVIDÉK

Megnéztük, hogyan készítik fel középiskoláink a diákokat az álhírek ellen

Az ELTE kutatói friss tanulmányukban azt vizsgálták, milyen tényezők segítik, illetve akadályozzák a tinédzsereket a hamis információk felismerésében. Mi pedig három szlovákiai magyar középiskola – a komáromi ipari, a rimaszombati magán szakközép és a kassai Márai – tevékenységét próbáltuk felmérni a kérdéskörben. [...] Vetter János, a komáromi Gépipari és Elektrotechnikai Szakközépfiskola igazgatója úgy nyilatkozott, hogy alapvetően az informatika órákon próbálják felkészíteni a diákokat az álhírek ellen. [...] Molnár Kriszta, a TANDEM szakmai vezetője úgy nyilatkozott: [...] mi is arra jutottunk, hiszen a program hatáskörét úgy tudjuk növelni, ha a felnőttekkel párhuzamosan dolgozunk. Ideális esetben a szülőkkel is kéne, nemcsak a tanárokkal...” Forrás: Ujszo.com: [teljes cikk >](#)

Nemzetközi konferencia a hitvalló egyház magyar mártírjairól

A Selye János Egyetem Református Teológiai Kara a Történelmi Tudományok Tanszékén működő XX. Századi Egyháztörténelmi Kutatóintézetrel közösen, harmadik alkalommal rendezte meg Hitvalló egyház magyar mártírjai címmel azt a nemzetközi tudományos konferenciát, amelyre október 9-én az egyetem konferenciatermében került sor. Somogyi Alfréd, a Selye János Egyetem Református Teológiai Karának dékánja, az MTA külső köztestületének tagja köszöntőjében elmondta, a konferencia célja, hogy ne hagyják feledésbe merülni mindazt a szenvedést, amit az egyházaknak el kellett szenvedniük a 20. századi diktatúrákban...” Forrás: Felvidek.ma: [teljes cikk >](#)

Videó: Huszonöt éve kezdte meg működését a Tompa Mihály Református Gimnázium Rimaszombatban

Rimaszombatban huszonöt éve kezdte meg működését a Tompa Mihály Református Gimnázium. A jeles évforduló kapcsán az intézmény egy születésnapot szervezett, ahol magát az iskolát öt blokkban mutatták be az érdeklődőknek. Az iskola a több évszázadon keresztül a városban működő református gimnázium és az Egyesült Protestáns Gimnázium hagyományainak továbbvivője. 2021-ben a már korábban megalakult alapiskolával ill. óvodával létrejött a Református Oktatási Központ, amelybe a Tompa Mihály nevet viselő gimnázium is betagozódott...” Forrás: Hitek.sk: [teljes cikk >](#)

Beszélgetés gyermekterápiákról Nagykaposon

A hét elején a Nagykapos és Vidéke Társulás és a helyi Magyar Közösségi Ház vendége Vajányi Orsolya, a buzitai Pillangóház fejlesztőpedagógusa, terapeutája volt. A szülőket és szakembereket egyaránt megszólító előadás megvalósulását a Nemzeti Kulturális Alap és Szlovákia Kisebbségi Kulturális Alapja támogatta, az előadás érintette a gyermekek fejlődését támogató, Kelet-Felvidéken is elérhető terápiás lehetőségeket. [...] Azok a magyar családok azonban, akik Felvidék keleti részén élnek, nincsenek szerencsés helyzetben, mert nagyon ritka, ha a fejlesztésre szoruló gyerek számára sikerül magyarul beszélő szakembert találni a közelben...” Forrás: Felvidek.ma: [teljes cikk >](#)

Podcast: Nyelvek és könyvek közt Beck Tímeával

Az elmúlt években számos jelentős kortárs magyar szépirodalmi mű jelent meg szlovák nyelven a kiváló műfordítóinknak köszönhetően. [...] Ennek a közösségnek a fiatal generációjához tartozik Beck Tímea is, aki kétnyelvűen éli mindennapjait. Bár az utóbbi napok hangos politikai csatározásai között azt is megtudhattuk, hogy a könyv csak a gazdagok kiváltsága, párjával, Richard Šteinnel merészen épp az olvasást próbálja a lehető legigényesebb módon népszerűsíteni: egy különleges könyves vállalkozást vezetnek a komáromi Európa-udvarban. [...] Beck Tímea Komáromban született, iskoláit szlovák nyelven végezte. Műfordító, publicista és rövidprózát is ír...” Forrás: Patria24.sk: [teljes cikk >](#)

Az év végéig látható a kényszermunkára elhurcoltakról szóló kiállítás Királyhelmeceken

Királyhelmeceken emlékeztek meg azokról, akiket nyolcvan évvel ezelőtt hurcoltak el a szovjetek az úgynevezett málenkij robotra. [...] A Veritas Történelmekutató Intézet által szervezett Magyarok a Szovjetunió táboraiban 1944-1956 című vándorkiállítás a

közele Kárpátaljáról érkezett a Bodrogek központi városába. A kiállítás megnyitásakor Dupka György történész, az MTA külső köztestületének tagja az 1989 óta tartó kutatásokból származó ismereteiről beszélt...” Forrás: Ujszo.com: [teljes cikk >](#)

SZERBIA/VAJDASÁG

Bezárhatnak a szerbiai közkönyvtárak, ha jogdíjakat kell fizetniük a kölcsönzött könyvek után

A Szerbiai Könyvtárosok Egyesülete felszólította a szerb kormányt és az illetékes minisztériumot, hogy függesszék fel a kölcsönzött könyvek utáni jogdíj megfizetésére vonatkozó határozatot. A határozat szerint ugyanis január 1-jétől minden kölcsönzött könyv vagy egyéb publikáció után a könyvtáraknak 15 dinárt kell majd fizetniük a szerzői jogokért. [...] Jelena Glišović, a Szerbiai Könyvtárosok Egyesületének elnöke azt állítja, hogy a határozat meghozatala előtt az illetékesek nem konzultáltak a szakmával, de nem is gondolták végig a lehetséges következményeket. A határozat elsődleges változata szerint még az állt, hogy ezt az összeget a közkönyvtárak alapítói (leginkább a községek, városok) állják, de a későbbi módosítás szerint maguknak a könyvtáraknak kell ezt megtenniük...” Vajma.info: [teljes cikk >](#)

Az újvidéki Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék konferenciája

Az újvidéki Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék 2024. október 8-án és 9-én negyedik alkalommal szervezte meg nemzetközi tudományos konferenciáját, A minoritás poétikáit a Bölcsészettudományi Karon. A tanácskozás másfél napja alatt 24 előadás hangzott el hét ülészakban. A konferenciára hét országból érkeztek kutatók. A tanácskozás kiírása minor irodalmon nemcsak a kisebbségi helyzetben keletkezett műveket, hanem a többségi normáknak ellenszegülő, szociális vagy politikai értelemben kirekesztett csoportok álláspontját vagy identitását szóhoz juttató, valamint emigrációban létrejött irodalmi alkotásokat érti. [...] A konferencián többek között az MTA külső köztestületének tagjai is előadtak: Biró Annamária az Osztrák–Magyar Monarchia és annak széthullását követő minoritás konstrukciók kérdéskörét járta körül; Stephan Krause [...] a perem és a centrum viszonyát átértelmező, Kelet-Európát irodalmi és filmes jelenségekre fókuszálva bemutató amerikai célközönségnek szánt tanulmánykötetük munkafázisait, szakmai és emberi tanulságait ismertették...” Forrás: Vajma.info: [teljes cikk >](#)

Kerekasztal-beszélgetés a fordítás nemzetközi napja alkalmából Pancsován

Kerekasztal-beszélgetést tartottak Gúzsba kötve táncolni? címmel a Pancsovai Városi Könyvtárban. Az eseményt a fordítás nemzetközi napja alkalmából szervezték meg. A Belgrádi Egyetem Hungarológiai Tanszékén dolgozó tanárok és neves műfordítók osztották meg tapasztalataikat, meglátásaikat egyetemistákkal és középiskolásokkal, akiknek érdeklődési köre a nyelvtanulás. A kerekasztal-beszélgetésen részt vevő egyetemi tanárok, Pap Tibor, Marko Čudić és Sandra Buljanović arra is rámutattak, hogy a magyar szak elvégzése kiváló életpálya-modellt nyújthat a fiataloknak. [...] Kísérőrendezvényként a híres magyar találmányokat bemutató Világraszóló magyarok című vándorkiállítás volt megtekinthető...” Forrás: Pannonrtv.com: [teljes cikk >](#)

Videó: Megtartották a Vajdasági Fialat Természetkutatók Találkozóját Topolyán

A topolyai Arcus Környezetvédő Egyesület ezen a hétvégén kilencedik alkalommal szervezte meg a Vajdasági Fialat Természetkutatók Találkozója elnevezésű, tudományos célú tanácskozását. Szombaton és vasárnap a fiatal természetkutatók lehetőséget kaptak tudományos munkáik bemutatására. [...] Az Arcus első ízben 2016-ban szervezte meg a tudományos célú találkozóját. A topolyai művésztelepen október 12-én és 13-án érdekes témákról hallhattak előadásokat az érdeklődők, köztük az MTA külső köztestületének tagjától, László Zoltántól aki Kolozsvárról online kapcsolódott be a munkába és a vadrózsák molekuláris kalózairól, a rózsagubacsokról és a fűrkész közösségeikről tartott egy érdekes előadást...” Vajma.info: [teljes cikk >](#)
[teljes cikk 2 >](#)

Beszélgetés: Csábi Annával, a szabadkai Kosztolányi Dezső Színház rendezőjével az Erdőben című előadásról

Csábi Anna színész, rendező, jelenleg a szabadkai Kosztolányi Dezső Színházban rendez, ahol egy izgalmas témával foglalkozik a csapat. Egy szektába kerülő fiatal lány történetét dolgozza fel az Erdőben című előadás, mely megtörtént eseményeken alapul, és októberben mutatják be. Anna Marosvásárhelyen végzett színész, majd színházrendező szakon, Bocsárdi László tanítványaként. [...] A színházban manapság falon másznak, a jelmezek csillognak, óriási a díszlet, mégis unatkozom. Ezeket a személyes beszélgetéseket, az életből ellesett monológokat szeretném úgy behozni a színházba, hogy mások is azt érezzék, amit én, hogy az ember gondolatainak bonyolultsága vagy egy őszinte állapot mennyire izgalmas lehet, s egészen elképesztő önismereti pontokra juttatja el a nézőjét is...” Hetnap.rs: [teljes cikk >](#)

Trópusi növény jelent meg a Palicsi-tavon

Palicsi-tó I. szektorát egy invazív növény borítja, amely a Brazília mocsaraiban őshonos. Bár a növény szép, üde zöld szőnyeget alkot a vízfelszínen, komoly veszélyt jelent az ökoszisztémára – figyelmeztet Hulló István szabadkai nyugalmazott biológus, aki szeptember elején fotókat készített a jelenségről, és az interneten hívta fel a nyilvánosság figyelmét a növény gyors terjedésére...”

Rtv.rs: [teljes cikk >](#)

32. Egyetemi Nyelvészeti Napok

Az újvidéki Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék 2024. október 15-én, kedden szervezi meg a 32. Egyetemi Nyelvészeti Napok nemzetközi tudományos konferenciáját a Bölcsészettudományi Kar moziatermében és első emeleti dísztermében 34 résztvevővel. Az rendezvény központi témája a nyelv időben és térben...” Vajma.info: [teljes cikk >](#)

AUSZTRIA

Kezdődik a Liszt Fesztivál Doborjában

Október 11. és október 20. között ismét a klasszikus zene nemzetközi hírű sztárjai vendégszerepelnek a Liszt Fesztiválon Doborjában. A pénteki nyitókoncert programja a zenetörténet két burgenlandi alakja, Liszt Ferenc és Joseph Haydn előtt tiszteleg. A koncertek idén az eddigiekhez képest egy órával később, 19:30-kor kezdődnek. [...] A Doborjáni Liszt Központ épületbővítése elkészült és már elkezdődött Liszt Ferenc szülőházának is a teljes renoválása...” Forrás: Volksgruppen.at: [teljes cikk >](#)

Ajánló a Bécsi Napló legújabb számához

Az első oldalon Martos Péter terjedelmes cikkében a digitális világot uraló viszonyokról és egyénekről ír. Két további cikk pedig az ausztriai választások kilátásait veszi górcső alá. Beszámoló olvasható a bécsi Szent István napi eseményekről csakúgy, mint a római Szent István napi ünnepekről. [...] Hiller István nagyon időszerű témát dolgozott fel tanulmányában A tanulásról és az új tudásról címmel az oktatásban tapasztalható szemléletváltásról ír a fiatalok és a szakemberek szemszögéből. [...] Kulmann Ernő cikkében azt részletezi, milyen jelentősége volt a Kufstein konferenciáknak Felsőpulya életében...” Forrás: Hetnap.rs: [teljes cikk >](#)

SZLOVÉNIA/MURAVIDÉK

Új elnöke van a Muravidéki Magyar Tudományos Társaságnak

A Muravidéki Magyar Tudományos Társaság a 2024-es közgyűlésén kiválasztotta új elnökét. Az eddigi elnök, Bence Lajos, az MTA külső köztestületnek tagja egészségügyi problémák miatt lemondott, a helyét Kovács Attila, szintén az MTA külső köztestületének tagja veszi át...” Forrás: Rtv slo.si: [teljes cikk >](#)

Podcast: Az aradi vértanúkra emlékeztünk

Szombaton este a Lendva Községi Magyar Önkormányzati Nemzeti Közösség (LKMNÖK) és a Magyar Nemzetiségi Művelődési Intézet (MNMI) szervezésében a Bánffy Központban emlékeztek meg a muravidéki magyarok az aradi vértanúkról. [...] Ezután Göncz László, az MTA külső köztestületi tagjának előadásából kiderült, hogy Alsólendva és híres szülöttje, Zala György szobrászművész is szervesen kapcsolódott az eseményekhez. [...] A hagyományoknak megfelelően a gimnázium melletti, Október 6-i emlékparkban tartotta az Aradi vértanúkról szóló megemlékezését, Lenti Város Önkormányzata. Az eseményről Dányi József készített összefoglalót...” Forrás: Nepujsg.net: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#) [teljes cikk 3 >](#)

HORVÁTORSZÁG

Emlékeztünk és fejet hajtottunk: 175 évvel ezelőtt végezték ki az aradi vértanúkat

A HMDK belyei székházának udvarán tartott megemlékezést az aradi vértanúk tiszteletére október 6-án. Knezich Károlynak szülőfalujában, Nagygordonyán álló mellszobra előtt hajtottak fejet a Belovár-Bilogora megyei magyarok...” Forrás: Kepsujsg.com: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Öt egyesület alkotóinak munkáiból nyílt kiállítás Splitben

A HMDK Split-dalmát Megyei Egyesülete a spliti magyar kultúrnapok elnevezésű programjuk keretében nyitotta meg képzőművészeti tárlatát október 5-én az MI szervezet kiállítótermében, ahol öt egyesület alkotóinak a munkáit mutatták be. [...] Ezzel az eseménnyel az a célunk, hogy minél több magyar egyesület alkotójának nyújtsunk bemutatkozási lehetőséget, és hogy

ezáltal is erősítsük a magyar szervezeteink közötti együttműködést. Mi a tömbmagyarság által lakott területektől távol működünk, így különösen fontos nekünk, hogy a magyar kultúrát és a hagyományokat bemutassuk, népszerűsítsük – mondta Tripolszki Anikó, a HMDK Split-dalmát megyei alapszervezetének elnök asszonya...” Forrás: Kepesujtag.com: [teljes cikk >](#)

A „legnagyobb magyart” bemutató filmklasszikust vetítették Eszéken

Magyarország eszéki főkonzulátusa és az eszéki tudományegyetem Magyar Nyelv és Irodalom Tanszéke „Klasszikusok kedden” címmel tartott filmklubjuk keretében október 8-án a Hídember című filmet mutatták be...” Forrás: Kepesujtag.com: [teljes cikk >](#)

UKRAJNA/KÁRPÁTALJA

Ukrajnában új platformot hoznak létre az iskolai zaklatás bejelentésére

A tanulók több mint 53%-a tapasztalt már zaklatást az iskolában, de csak a diákok fele mondta el a problémát a szüleinek vagy tanárainak. Erről Ukrajna Oktatási és Tudományos Minisztériumának sajtószolgálata írt a Facebookon. „A gyerekek általában nem beszélnek a problémákról, mert félnek az elítéléstől vagy a helyzet rosszabbodásától. Ezentúl azonban, néhány egyszerű lépés megtételével online is be lehet majd jelenteni a zaklatást” – közölte a minisztérium...” Forrás: Karpatalja.ma: [teljes cikk >](#)

Mesterséges intelligencia: A tanár barátja vagy az oktatási folyamat ellensége?

Az MI alkalmazása számos előnyt kínál a tanulási folyamatokban, ám ezzel együtt komoly kihívásokat is felvet. [...] Ivan Mihjejev oktatási programok kidolgozásával foglalkozó szakértő megjegyzi, folyamatosan jelennek meg új technológiák, amelyekhez alkalmazkodnunk kell. Az egyetemi oktató szerint a tanároknak nem szabad meghátrálniuk a forradalmian új eszköz láttán. Az MI ugyanis segíthet nekik is optimalizálni a feladataikat. [...] Az olyan programok, mint a ChatGPT, hasznosak lehetnek a személyre szabott tanulás támogatásában, ám hibás válaszok is előfordulhatnak, így nem csak a tanároknak, hanem a diákoknak is szemfülesnek kell lenniük, és meg kell tanulniuk a forráskritikát. Ezt emeli ki Váradi Krisztián is, aki a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán oktat. Nemrég fogadtak el nálunk egy rektori rendeletet, amelyben, amerikai mintára, hivatalosan ismertették az MI használatának helyes módszerét. Ennek értelmében a tanárok felelőssége annak a meghatározása, hogy egy adott tantárgynál vagy egy konkrét feladatnál milyen mértékben használható az MI. Erre egy ötfokozatú, 0-tól 4-ig terjedő skála szolgál...” Forrás: Kiszo.net: [teljes cikk >](#)

Videó: Könyvbemutató a Rákóczi-főiskolán

A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Apáczai Csere János Könyvtárának olvasótermében október 10-én valósult meg Kovály Katalin kutató, oktató könyvbemutatója. Az etnikai kapcsolati tőke földrajza: ukrainai vállalkozók a transznacionalitás útján c. könyv kapcsán Pataki Gábor, a főiskola adjunktusa beszélgetett a szerzővel. A rendezvény kezdetén Fodor Gyula, a II. RF KMF rektora köszöntötte a megjelenteket. Beszédében kiemelte: „Jó érzés látni, hogy az egykori diákból mára szakember vált, aki ma kettős minőségében van jelen – hiszen Katalin két éve a főiskola oktatója is, nem csak öregdiákja –, s ismerteti velünk a nemrég megjelent könyvének hátterét. [...] A könyv alapjául szolgáló kutatások során Kovály Katalin 80 mélyinterjúút készített kárpátaljai, belső-ukrainai és csehországi ukrán érdekltségű vállalkozások vezetőivel...” Forrás: Karpataljalap.net: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#) [teljes cikk 3 >](#)

Digitalizálják a kárpátaljai állami levéltár genealógiai dokumentumait Ungváron és Beregszászban

A kárpátaljai megyei állami levéltárban folytatódik a dokumentumok nagyszabású digitalizálása. A hat nyelven létrehozott, egyedülálló származástani gyűjteményt az intézmény munkatársai dolgozzák fel. Az iratok fotói hamarosan bekerülnek az elektronikus adattárba, és mindenki számára elérhetővé válnak. Ez jelentősen megkönnyíti a levéltári iratokhoz való hozzáférést, ugyanakkor megőrzi az régebbi dokumentumokat. Jelenleg a megyei archívum az amerikai Familysearch International vállalattal való együttműködés révén négy készüléket használ a dokumentumok digitalizálásához, és hamarosan további kettőre számíthat. A tervek szerint összesen mintegy két és fél millió anyakönyvi könyvlapról készítenek színes képeket, hogy segítsék a genealógiai kutatást. [...] Jelenleg ott már elérhetők Kárpátalja 19. században készült egyedi térképei...” Forrás: Tv21ungvar.tv: [teljes cikk >](#)

Wittenberger Miklósnak állítottak emléktáblát Munkácson

Wittenberger Miklós, Munkács neves sebész főorvosa és orvosi eszközfeltalálója tiszteletére emléktáblát avattak születésének 115. évfordulóján. Wittenberger, aki a városi tanács képviselőjeként is jelentős szerepet játszott Munkács és a megye egészségügyi ellátásának fejlesztésében, most a Hruszevszkij úton található Munkácsi Városi Szakrendelő Wittenberger Miklós utcai oldalán

kapott emléket. Az emléktábla a legendás főorvos egykori otthonával szemben helyezkedik el. [...] Vaszil Babilja sebész-urológus is nagy tisztelettel emlékezett meg egykori mesteréről, hosszasan sorolva, hogy az orvostudomány legkülönbözőbb szakterületeihez tartozó, komplikált műtétek egész sorát végezte, sok-sok műtéti újítást is bevezetett. Wittenberger Miklósnak több száz tanítványa volt, akik később Kárpátalján és országszerte ismert sebészek lettek...” Forrás: Karpatin.ua: [teljes cikk >](#)

Kitekintő: A lengyel külügyminisztérium vezetője közölte, Varsó nem enged a volinyi tragédia kérdésében

A lengyel kormánynak nem áll szándékában engedni Ukrajnának a volinyi tragédia áldozatainak exhumálása ügyében – jelentette ki Radoslaw Sikorski, lengyel külügyminiszter. Ez nem politikai kérdés, nem lehet alku tárgya, hanem egyszerűen egy keresztény kötelesség, amely rólunk tanúskodik. [...] A miniszter emlékeztetett arra, hogy egy időben Ukrajna megengedte Németországnak, hogy exhumáljon 100 ezer Wehrmacht-katonát. Úgy gondoljuk, hogy honfitársainknak, akik nem voltak ott agresszorok, legalább olyan jogaik vannak, mint a Wehrmacht katonáinak – tette hozzá. [...] Az Ukrán Nemzeti Emlékezet Intézet (UINP) október 2-án bejelentette, hogy a 2025-ös tevékenységi tervébe be kívánja építeni a 1943–1945-ös volinyi tragédia áldozatainak felkutatását Rivne megye területén...” Forrás: Karpataljalap.net: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)